

Detský hrdina v literatúre

Do konca

1 Napíš odpovede na otázky.

Kto je rozprávačom príbehu?

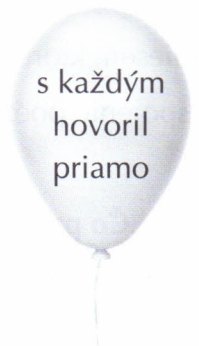
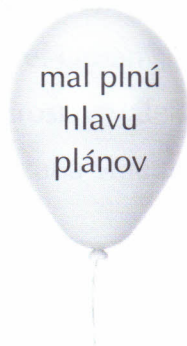
Kto je hlavnou postavou príbehu?

Ktoré vedľajšie postavy vystupujú v poviedke?

2 Zakrúžkuj správne tvrdenia.

- a) Keď si starý otec bral starú mať, mal osemnásť rokov.
- b) Starý otec nemal rád smiech.
- c) Cez leto starý otec takmer ani nespával.
- d) Starý otec nechcel, aby k nemu volali doktora.
- e) Dva roky po smrti starého otca pochovali vedľa neho jeho sestru.

3 Vyfarbi vlastnosti starého otca.

Napíš vlastnosti svojho starého otca alebo starej mamy.

.....

4 K ročným obdobiam **prirad** práce, ktoré vtedy vykonával starý otec.

Šindle strúhal.

Riadil statok.

Hrable opravoval.

Kosil trávu.

Sušil korenie do klobás.

Osádzal nové poriská do motýk.

5 Vysvetli slová. V ktorom slovníku by si hľadal pomoc?

šindle –

papeky –

šichta –

huta –

Dve slová **použi** vo vetách.

6 Vypíš z textu zdobeninu a použi ju vo vete.

7 Vypíš z textu povedky tri číslovky. Ku každej číslovke **uved** aj druh (základná, radová, násobná).

8 **Doplň** chýbajúce stupne prídavných mien do tabuľky.

	väčší	
		najbližší
starý		

Do školy

1 Vylúšti osemsmerovku.

J	Č	M	Ó	R	E	S	P
A	Z	I	M	N	Í	K	Í
R	O	H	Ž	A	R	V	Š
M	O	T	L	M	N	Č	Ť
O	S	O	E	K	Y	E	A
K	K	P	E	C	Ý	L	L
Š	K	A	P	S	A	Í	K
L	E	T	I	Č	U	N	A

Odpoved:

jarmok čižmy móres píšalka
zimník včelín otec škola
kapsa učiteľ pec

Napíš ďalšie diela tohto autora, ktoré poznáš.

2 A) Napíš, kto je rozprávačom príbehu.

B) Aké rozprávanie je použité v texte?

- a) on-rozprávanie
- b) ja-rozprávanie

3 Rozdel' uvedené postavy do tabuľky na hlavné a vedľajšie.

Đuro, otec, mama, Mišo, učiteľ

hlavné postavy	vedľajšie postavy
.....
.....
.....
.....

4 Podčiarkni veci, ktoré boli v batohoch na voze.

zimníky, čiapky, šaty, čižmy, topánky, klobúky, košele, nohavice, kapsy

5 **Napíš**, kto oslavuje meniny v deň, keď sa konal v dedine jarmok.

Vyhľadaj v kalendári, na ktorý deň v roku pripadá tento jarmok.

Konajú sa aj v tvojej obci jarmok, odpust alebo hody? **Napíš**, v ktorý deň.

6 **Pospájaj** slová s ich významami.

zimník	správanie
móres	pomocník
onuca	zimný kabát
tovariš	ovinovačka

Vysvetli, čo pre teba znamená slovo demokracia.

Diskutujte v triede.

.....

.....

.....

7 **Vypíš** z textu prirovnanie.

.....

8 **Vyber** správne odpovede.

Čím bol chlapcov otec?

- a) zvonárom
- b) mlynárom
- c) hrnčiarom
- d) krajčírom

Čo skrývali chlapci vo veste?

- a) piššalku
- b) kohútika
- c) nožík
- d) medovník

Kam si ukryli chlapci oblečenie?

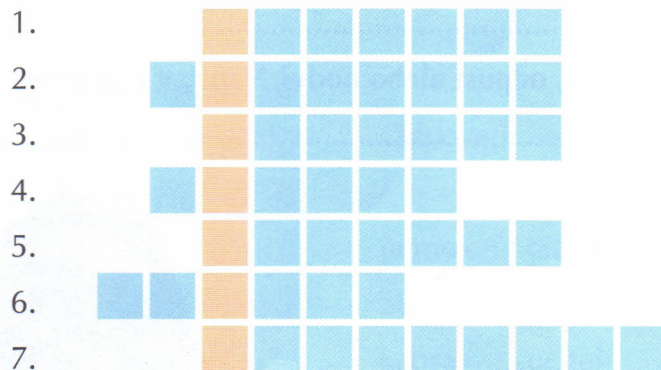
- a) za pec
- b) do skrine
- c) do truhlice
- d) do včelína

Do akého literárneho druhu patrí ukážka Do školy?

- a) epika
- b) lyrika

Z teplého hniezda

1 Vylúšti tajničku a zisti, či autor je autorom poviedky Z teplého hniezda.

1. Doplň vetu: Opätky na čizmách boli také vysoké ako
2. Ako sa volá dedina, z ktorej pochádza Matko?
3. Za čím banoval Matko? Za ...
4. Kto dával Matkovi dobré rady?
5. Akej farby bol satén, ktorým bola vrúbená Matkova halienka?
6. Akú postavu mal Matko?
7. Do ktorého mesta odchádzal Matko?

2 Ako sa volá hlavný hrdina poviedky?

Ako sa volajú jeho otec a matka?

Ako sa volajú jeho dvaja bratia?

3 V prešmyčkách vyhladaj mená remeselníkov z Kudelian.

DOJNER TÁNÝZOPOČ

TEMAJ ZRYHKO

Ku každému uved' aj remeslo, ktorému sa venoval.

4 K slovám prirad' správne prívlastky podľa kontextu z príbehu.

gombičky

malý

klobúčik

plátenné

košela

mušelínová

K zdobneninám gombičky a klobúčik vytvor základové slovo.

5 Do tabulky **doplň** zastarané slová alebo slová, ktoré sa používajú v súčasnosti.

	štule
nohavice	
	barbier
skrinka	

6 K pomnožným podstatným menám **uved** rod a vzor.

šaty –
Kudelany –
nohavice –

7 **Napíš** tri poučenia, ktoré dali susedy Mačkovi pred odchodom.

1.
2.
3.

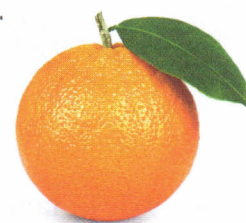
8 K prídavným menám **uved** antonymá.

nový – lacný –
tenký – biely –

Ku ktorému druhu zaraďujeme tieto prídavné mená?

.....

1 medailách a pomaranči

1 **Odpovedz** na otázky.

V ktorej disciplíne Anetka ešte nepretekala?

- a) kraul
- b) znak
- c) prsia
- d) motýlik

Kolko medailí získala Anetka na pretekoch?

- a) 2
- b) 3
- c) 4
- d) 1

Aký koláč má Anetka najradšej?

- a) tvarohový
- b) slivkový
- c) jablkový
- d) pomarančový

Čo má Anetka ešte radšej ako koláč?

- a) figy
- b) špagety
- c) datle
- d) olivy

2 Správne pospájaj mená s postavami.

Anetka	sestra
Ludmilka	kamarátka
Sabinka	babka
Grétko	sestra
Kamilka	hlavná hrdinka

3 Označ tvrdenia symbolmi ✓ alebo × podľa správnosti.

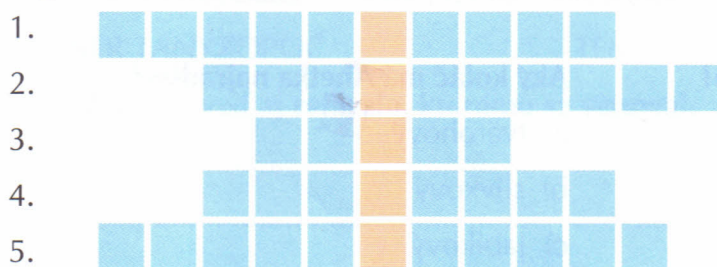
- Mamička priviedla Anetku do plaveckého oddielu.
- Anetka získala zlatú medailu.
- Anetka získala dve zlaté medaily.
- Spolužiaci natlačili Anetke do topánky popučený pomaranč.
- Pani učiteľka poslala Anetke knihu zo školského dramatického klubu.

4 Vyhľadaj v texte zdrobneniny a napíš ich do medailí.

Potom uvedené zdrobneniny napíš v základnom tvare.

5 Vylúšti tajničku. Ukrýva sa v nej pôvodné meno Anetkinho psíka.

1. Akej farby je medaila za druhé miesto?
2. Aký sviatok bude Anetka čoskoro oslavovať?
3. Ako sa volá Anetkin pes teraz?
4. Čo natlačili spolužiaci hlavnej hrdinke do topánky?
5. Ktorým dopravným prostriedkom Anetka cestuje?

- 6 Máš aj ty doma psíka? **Opíš a nakresli** ho spolužiakom.

.....
.....
.....
.....
.....

Poškoláci

- 1 **Vylúšti** tajničku.

J	E	D	N	O	T	K	A
Š	D	V	O	J	K	A	L
Á	F	Ž	I	A	C	K	A
R	Š	U	Y	A	P	S	V
K	T	K	V	O	Ä	I	I
A	U	L	O	V	Ť	C	C
R	I	K	I	L	K	H	A
S	T	Á	V	K	A	T	Á

jednotka dvojka Šárka lavica
žiacka škola Riki stávka
Ksicht Silva ruky päťka

- 2 A) Kto je rozprávačom a zároveň hlavnou postavou príbehu?

a) Ksicht b) Silva c) Šárka d) Mastniak

- B) **Podčiarkni** vedľajšie postavy.

Zuza Silva mama
Machová Ksicht Peter
matikár Mastniak Dora

- C) Ako **nazývame** rozprávanie z ukážky Poškoláci?

.....

- D) Ako sa krstnými menami **volajú** Ksicht a Mastniak?

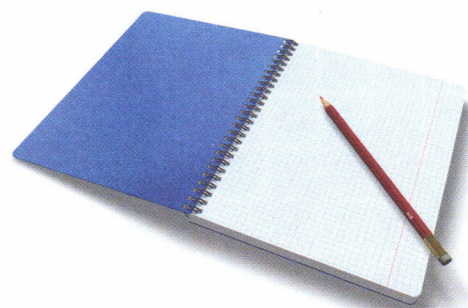
a) Noro a Riki b) Noro a Fero
c) Riki a Fero d) Riki a Peter

3 Napíš do tabuľky krátky opis deja.

úvod	
zápleтка	
vrchol	
obrat	
rozuzlenie	

4 Zakrúžkuj nesprávne tvrdenia vyplývajúce z ukážky.

- a) Šárka dostala naposledy pätku v treťom ročníku za zabudnutý zošit.
- b) Šárkine najhoršie známky sú dvojky.
- c) Šárka dohodu s Ksichtom nedodržala.
- d) Ksicht získal len dve jednotky zo slovenčiny.
- e) Podľa Ksichta má Riki otrasné vlasy.

5 Uvedené vlastnosti prirad Šárke alebo Ksichtovi.

	arogantnosť	
	lajdáckosť	
ŠÁRKA	hrdosť	KSICHT
	pocťivosť	
	nezodpovednosť	
	zodpovednosť	

6 Doplň znenie definície.

Slová, nespisovné výrazy, ktoré používajú skupiny ľudí s rovnakým zamestnaním alebo s rovnakými záujmami, sa nazývajú slová.

Vypíš z textu päť takýchto slov.

.....

7 Pri každom predmete **uved'** počet jednotiek, ktoré získal Ksicht za týždeň.

slovina – prdák – matika –
telesná – fyzika – anglina –

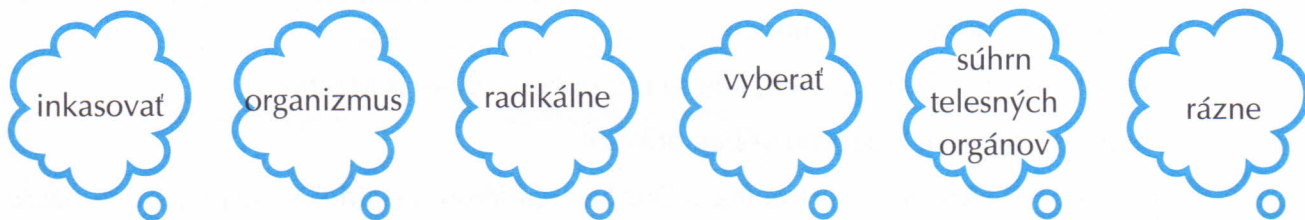
Prepíš slangové pomenovania vyučovacích predmetov do spisovnej slovenčiny.

.....
.....

Uved', ktorý je tvoj obľúbený a neobľúbený predmet v škole.

.....

8 Rovnakou farbou **vyfarbi** mraky, ktoré patria k sebe.

Machova svorka

1 **Napíš** meno postavy ukryté vo vete z príbehu.

Vedúci rozdal piatim kolegom dôležité dokumenty.
V kuchyni bolo cítiť prskajúci olej, dym a špinavý riad.
Stará mama chovala dvanásť sliepok.

.....
.....
.....

2 Uvedené postavy **rozdeľ** do tabuľky na kladné a záporné.

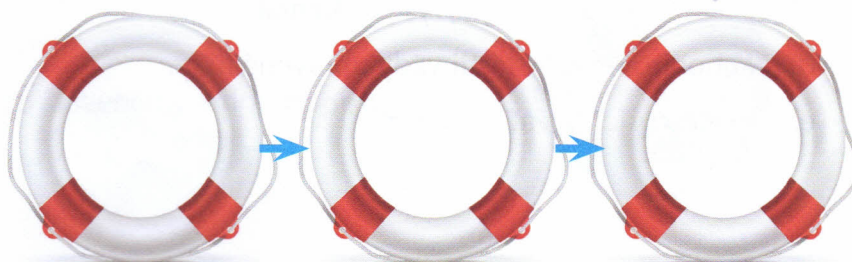
Macho, Timko, prišelec

kladné postavy	záporné postavy
<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>

K zápornej postave **uved'** tri zlé ľudské vlastnosti, ktorými sa vyznačuje.

.....

3 Do záchranných kolies **napíš**, kto koho v poviedke zachraňoval.

4 Číslicami **usporiadaj** udalosti príbehu podľa časovej postupnosti.

- Znenazdajky sa prihnala búrka, ktorá čoskoro utíchla, ale riečka Cítenka sa poriadne zdvihla a voda sa prelievala cez mostík.
- Timko skočil do vody, Dunčo sa preľakol, že sa topí, skočil za ním do bazéna a vytiahol ho na breh, čím zničil Timkove nominačné preteky.
- Dunčo bol labrador retriever, ktorý zachraňoval šteniatko sučky Barky, ktoré chcel v Cítenke utopiť zlý pán.
- Keď Panfrk podrástol, často navštevoval Dunča i Timka.
- Timko sa vracal domov z tréningu, prechádzal cez labilný mostík, keď vtom zbadal vo vode čierneho psa.
- Timko sa vrátil domov aj s Dunčom.
- Timko pomohol psíkom na breh, kde sa mu prihovril horár Macho.
- Odvtedy sa nemohli k bazénu vôbec priblížiť.
- Jedného dňa Timko utekal na tréning a Dunčo s Panfrkom sa tajne vydali po jeho stopách.
- Timko skočil Dunčovi na pomoc a zistil, že čierny pes zachraňoval malé šteniatko.
- Horár a Timko odniesli šteniatko do horárne, kde sa ho ujala horárova sučka Lejdy.

5 **Pomenuj** umelecké prostriedky.

mliečko

voda bola ako ľad

nemal ďaleko k nožu

.....
.....
.....

6 **Doplň** správne znenie poučky.

Prozaický žáner malého alebo stredného rozsahu, stvárňujúci iba jednu udalosť, majúci len jednu zápletku a vyznačujúci sa pokojnejším opisom deja, menšou mierou dramatickosti a napätia sa nazýva

7 **Vyber** nesprávne tvrdenia.

- a) Timko je siedmak.
- b) Čierny pes mal na labkách plávacie blany.
- c) Sučka Barka uživí nanajvýš päť šteniat.
- d) Na horárovej tvári rástli vždy upravené fúzy.
- e) Dunčo zostal bývať v horárni.

Srdce v ofsajde

- 1 Vypíš názvy troch futbalových tímov, ktoré sa spomínajú v poviedke.

.....
Ktorí dvaja futbalisti sa **spomínajú** v poviedke?

.....
Napíš meno svojho obľúbeného futbalistu a tím, v ktorom hrá.

- 2 Rozdel postavy na hlavné a vedľajšie.

Tomáš, otec, Gabo, Viktor Buchta, Paľo Štrkáč

hlavné postavy

vedľajšie postavy

.....
Ktorá z vyššie uvedených postáv je záporná?

- 3 Zakrúžkuj veci, ktoré by si Gabo kúpil za milión eur.

žravé kobyľky, rýchleho koňa, luk a šípy, bytovku, školu, dom s bazénom,
dovolenku pri mori, lietadlo, cestu okolo sveta, mačku, slona

Čo všetko by si si **kúpil** za milión eur ty?

- 4 Vyber správne tvrdenia.

- a) Telocvikár má ovocnú záhradku v rohu školského ihriska.
- b) Hlavný hrdina sa rozhodol, že bude futbalistom.
- c) Tomáša čakala transplantácia obličky.
- d) Školníkovi roztrhal zúrivy pitbull mačku.
- e) Gabo priniesol Tomášovi úlohy zo slovenčiny a prírodopisu.

5 Podľa ktorého vzoru **skloňujeme** číslovku milión?

.....
Napíš slovom číslo 285 000.

6 Urč umelecký prostriedok pre nasledujúce príklady.

beháme ako vystrelené šípy

bránička

roznosili sme ich na kopytách

7 Spoločne **sformulujte** tému poviedky.

.....
Čo je hlavnou myšlienkou poviedky?

- a) Najdôležitejšie na svete sú milióny a šlaháčkové zákusky.
- b) Zdravie je najdôležitejšou kvalitou života.
- c) Chorí môžu zdravým iba závidieť.
- d) Chorý zdravému neverí.

Mobil

1 **Zakrúžkuj**, kto je rozprávačom príbehu.

- a) Gabo
- b) Samo
- c) Matko

Ako odborne **nazývame** takéto rozprávanie?

.....

2 **Podčiarkni** vedľajšie postavy.

suseda mama lekár Obročník otec záhradník Zuzanka Samo

Komu chlapci netelefonovali? **Podčiarkni** správne možnosti. Prečo týmto osobám netelefonovali? Komu z nich by si v ich situácii netelefonoval ani ty?

polícia mama otec riaditeľ

3 **Zakrúžkuj** správne vysvetlenie slova slang.

- a) Slová, ktoré používame vo verejnom dorozumievaní – v tlači, v rozhlase, v televízii, v školách, v divadlách, na úradoch.
- b) Nespisovné výrazy, ktoré patria do národného jazyka, ale nepatria do verejného styku, používajú sa v súkromnom alebo neoficiálnom prostredí v určitej skupine ľudí, ktorí majú rovnaké záujmy.
- c) Nespisovné slová, ktoré patria do národného jazyka, ale nepatria do slovnej zásoby spisovnej slovenčiny, používajú sa v súkromnom styku v určitej zemepisnej oblasti Slovenska.
- d) Nové slová, ktoré vznikajú na pomenovanie nových predmetov alebo javov.

Vypíš z textu dve slangové slová.

.....

4 **Vyfarbi** vlastnosti, ktorými sa vyznačuje hlavný hrdina.

bezstarostnosť lenivosť neohľadupnosť

zodpovednosť nezodpovednosť šikovnosť

drzosť bezočivosť arogantnosť

veselosť

5 **Zakrúžkuj** slová, ktoré opisujú mobil v texte poviedky.

malý, veľký, nový, starý, s anténou,
bez antény, zelený displej, farebný displej,
sivý, čierny

6 **Doplň** chýbajúce body osnovy.

- 1.....
- 2. Pri rozhrabávaní štrku chlapci našli starý mobil.
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6. Mama Matka upokojila a povedala mu, aby pomáhal ockovi so Zuzankou.
- 7.....
- 8. Doma sa Matko dozvedel, že mama mala nehodu a je v nemocnici.
- 9.....
- 10.....

Prekvapenie s vranou

1 K menám **prirad** postavy, ktoré im prináležia.

Táňa	spolužiak
Dada	lesník
Timotej	hlavná hrdinka
Dušan	suseda
Korvaská	sestra

Ktorá z uvedených postáv je rozprávačom príbehu?

2 **Odpovedz** na otázky k textu Prekvapenie s vranou.

Čo chcela Táňa ako darček k narodeninám?

Aké darčeky väčšinou dostáva od mamy a sestry?

Aký darček by si chcel dostať k narodeninám ty?

.....

.....

.....

3 **Vyber** správne odpovede.

Akú čokoládu dostala Táňa od Timoteja?

- a) mliečnu b) bielu c) orieškovú d) horkú

V ktorej krajine pracuje Tánin ocino?

- a) Česko b) Poľsko c) Rusko d) Anglicko

O koľko rokov je Dada staršia?

- a) o päť b) o tri c) o jeden d) o dva

4 **Označ** tvrdenia o vrane za správne ✓ alebo nesprávne ✗.

Timotej by vrane mal čo povedať.

Vrany sú veľmi múdre a verné.

Táni sa snívalo o bielej vrane.

Ukryla vranu na balkón pod červenú deku.

Lesník Dušan mal vlastnú vranu.

5 V definícii o literatúre pre deti a mládež **podčiarkni** chyby a **vypíš** správne slová.

Literatúra pre deti a mládež je literárny systém pozostávajúci zo súboru textov pre osobitný typ príjemcu. Zahŕňa diela zámerne alebo nezámerné tvorené pre dospelého príjemcu. Pod nezámernou tvorbou rozumieme texty pôvodne vytvorené pre deti, ktoré sa neskôr dostávajú k dospelému čitateľovi.

.....

Opakovanie - test

1 Kto je hlavnou postavou poviedky **Do konca**?

- a) starý otec
- b) stará matka
- c) otec
- d) Matko

2 V ktorej poviedke je hlavnou postavou **Matej Rafikovie**?

- a) Do školy
- b) Zo školy
- c) Z teplého hniezda
- d) Mobil

3 Kto je autorom poviedky **Machova svorka**?

- a) Lubica Suballyová
- b) Kalo Uhrík
- c) Ján Babarík
- d) Gabriela Futová

4 Kto je autorkou poviedky **Prekvapenie s vranou**?

- a) Hana Košková
- b) Gabriela Futová
- c) Marta Hlušíková
- d) Lubica Suballyová

5 Ako sa volá poviedka **Jána Babaríka**?

- a) Do školy
- b) Srdce v ofsajde
- c) Machova svorka
- d) Mobil

6

Harry Potter

Rodičia Harryho Pottera zahynuli za neobvyklých udalostí krátko po jeho narodení, preto musí vyrastať v rodine strýka Vernona a tety Petunie, ktorí mu neustále dávajú najavo, že miesto, kde býva, nie je jeho domov. O to väčšie prekvapenie ho čaká v deň jeho jedenástych narodenín, keď mu príde list, ktorý mu zásadne zmení doterajší život. Odteraz už nie je obyčajným chlapcom, ale stáva sa študentom Rokfortskej strednej školy čarodejníckej.

● **Ako sa správajú teta a strýko k Harrymu?**

- a) Sú milí a nápomocní.
- b) Sú nepríjemní.
- c) Sú šťastní, že Harry býva s nimi.
- d) Harrymu vo všetkom pomáhajú.

● **Čo bolo napísané v liste, ktorý Harry dostal?**

- a) Bolo v ňom, že stáva sa študentom Rokfortskej strednej školy čarodejníckej.
- b) Bolo v ňom, že mu zomreli rodičia.
- c) Bolo v ňom, že bude musieť vyrastať v rodine strýka Vernona a tety Petunie.
- d) Bolo v ňom, že ho čaká v škole veľké prekvapenie.

● **Ktoré tvrdenie vyplýva z textu?**

- a) V deň svojich jedenástych narodenín dostal Harry od poštarčky list.
- b) Harry Potter začal študovať na Rokfortskej vysokej škole čarodejníckej.
- c) Strýko Vernon a teta Petunia majú pekný domov.
- d) Rodičia Harryho Pottera zomreli za neobvyklých a neobjasnených okolností.